

Referat fra møte i NKKI: Møte 3, 2011

Tid og sted: 2.september 2011, kl. 10:00-14:00 på Nasjonalbiblioteket
Til stede: Sigrun Ask, Ingebjørg Rype, Kjersti Feiring Myrtrøen, Asbjørn Risan, Marit Kristine Ådland, Mona Fønnes
Til stede deler av møte: Berit Reiersen (sak 7-11), Elise Conradi (Sak 5-11)
Referent: Mona Fønnes

1. Godkjenning av dagsorden
2. Godkjenning av forrige møtereferat
3. Geografiske emneord – hva har skjedd siden sist?
4. Deweysaker
 - a. Feil i referat om Jesus
5. Orienteringer:
 - a. UDK-oversettelse
 - b. Møte om mulige samarbeidsområder UBO/NB
 - c. WebDewey
6. Marc-felter for Dewey
7. Geografisk inndeling av Norge (kommuneinndeling)
8. Tillatte løsninger i Dewey
 - a. Pedagogikk
 - b. Juss
9. Lisenser
10. Håndbok for bruk av metadata i norske forskningsarkiv
11. Workshop/seminar på bibliotekmøtet

1. Godkjenning av dagsorden

Dagsorden godkjent

2. Godkjenning av forrige møtereferat

Møtereferat godkjent

3. Geografiske emneord – hva har skjedd siden sist?

Sakshistorie:

[Møte 2, 2011](#), sak 4: Geografiske emneord

[Møte 1, 2011](#), sak 4: Geografiske emneord

[Møte 3, 2010](#), sak 5: Geografiske emneord i MARC-felt 662

[Møte 3, 2009](#), sak 4: Geografiske emneord

Nasjonalbiblioteket har tidligere besluttet ikke å registrere geografiske emneord hierarkisk i MARC-felt 651, men å teste felt 662 til dette formålet. Endringen i bruk av felt 651 vil ikke gjøres før overgangen til BIBSYS i nytt system i 2013. Da vil NB også teste Marcfelt 662.

4. Deweysaker

a. Gjenfortellinger og lignelser fra Jesu liv

Spørsmålet gjaldt først og fremst barnebøker. Nasjonalbiblioteket og Biblioteksentralen har hatt ulik praksis på hvor gjenfortellinger og lignelser fra Jesu liv klassifiseres. Bøkene kunne plasseres i 225.9505, gjenfortellinger fra Det nye testamente, i 225, Det nye testamentet, eller 232, Jesus Kristus og hans familie Kristologi. Nasjonalbiblioteket kontaktet Library of Congress og fikk følgende svar (oversatt fra engelsk og noe forkortet):

Gjenfortellinger av Bibelhistorier klassifiseres med den delen av Bibelen de er fra, for eksempel klassifiseres historien om Noah i 222.1. Historier fra Jesu liv kan plasseres i 232, Jesus Kristus og hans familie Kristologi, eller i 226, Evangeliene og Apostlenes gjerninger. Historier som bruker evangeliene ordrett, eller som kommenterer evangeliene skal klassifiseres i 226.

Barnebøker er ofte gjenfortellinger som ikke bruker evangeliene ordrett. Disse skal plasseres i 232 eller 232.9 med underinndelinger. Dette gjelder også personene og hendelsene som er listet opp under 232.9, Maria, Jesu mor, døperen Johannes, Jesu lidelse og død etc. Andre gjenfortellinger som ikke omhandler Jesu liv klassifiseres med den aktuelle boken i Bibelen.

Det er klart at gjenfortellinger om Jesus og lignelser ikke skal plasseres i 225.9505. I referat fra møte i NKKI nr. 2, 2009 behandles et deweyspørsmål om klassifisering av barnebøker som handler om Jesus. Der viser NKKI til 225.9505. Dette er feil. Saken legges ut som en anbefaling på NKKIs nettsider, og i referatet med feil vil det bli vist til ny anbefaling.

5. Orienteringer

a. UDK-oversettelse

Oversettelsen av de tre øverste nivåene av UDK pågår som et dugnadsprosjekt

b. Møte om mulige samarbeidsområder UBO/NB.

Nasjonalbiblioteket har hatt et møte med Universitetsbiblioteket i Oslo med utgangspunkt i arbeidet med norsk webDewey og i rapporten *Bibliografisk og emnemessig beskrivelse av UBOs samlinger* for å diskutere muligheter rundt og eventuelt samarbeid om emneinnganger.

c. WebDewey (v/Elise Conradi)

- DDC23 kom ut i sommer. Oversettelsesarbeidet som alt er gjort måtte dermed oppdateres fra DDC22 til 23-nivå. Hjelpetabell 1 er ferdig oppdatert, hjelpetabell 2 er nesten ferdig, og oppdateringen av de tre øverste nivåene er i gang.
- Nasjonalbiblioteket skal utlyse en ny midlertidig stilling som oversetter. Personen som ansettes skal jobbe 100 % med oversettelse av webDewey fram til utgangen av 2012.
- En DILL-student (Digital Library Learning) fra Høgskolen i Oslo og Akershus skal ha praksis i forbindelse med webDewey en måned i høst. Praktikanten skal se på webDewey som linked data og visualiseringer av det.
- En testversjon av norsk webDewey planlegges.
- Det kan bli aktuelt å arrangere en workshop i forbindelse med KORGDagene

6. Marcfelter for Dewey

På KORGDagene i vinter ba Elise Conradi bibliotek begynne å kode hvilken utgave av deweytabellen de klassifiserer etter. I denne sammenhengen ble noen spørsmål diskutert.

- Er retrospektiv koding en mulighet? Mange bibliotek bruker ulike utgaver til ulike deler av samlingene, og har ikke oversikt over når de byttet klassifikasjonsutgave. En retrospektiv registrering av deweyutgave er i de fleste tilfeller ikke mulig.
- Hvordan skal vi kode numre som er hentet fra WebDewey?
OCLC diskuterer mulighet for datomerking av klassifikasjonsnummeret, men en slik funksjon finnes ikke enda. I mellomtiden må vi ha retningslinjer for manuell koding.
WebDewey finnes både som 22. og 23. utgave, og må i dag kodes alt etter hvilken WebDewey-utgave man bruker.

NKKI anbefaler at NB legger ut informasjon om koding av deweynumre på WebDewey-bloggen, både om hvorfor det er viktig og hvordan det konkret bør gjøres i forhold til nåværende og retrospektiv koding.

NKKI ser også at det må jobbes for at man slipper å kode manuelt på hver katalogpost, det må være mulig å velge en utgave som "default". Det er en oppfordring som går til systemleverandørene.

Hvem som har gitt et nr. kan i MARC21 spores ved å knytte nr. til [MARC code list for organizations](#). MARC21 har \$q der man kan legge kode for "Assigning agency" (når indikator 2=4). Dette delfeltet finnes ikke i NORMARC.

Det bør utredes videre om optimal utnyttelse av WebDewey som søkereskap forutsetter et slikt delfelt, og om klassifikasjonsnumre bør ha en bestemt standard før de regnes som anvendelige i forhold til søk med norsk webDewey som hjelpemiddel.

- Hvordan skal deweynumre importert fra internasjonale aktører merkes? Vil norske poster være merket Library of Congress om nummeret er hentet derfra, eller merkes av den norske autoriteten som godkjente nummeret?

7. Geografisk inndeling av Norge (kommuneinndeling)

Inndelingen av norske steder i Deweys desimalklassifisering har sin opprinnelse i dokumentet Geografisk inndeling av Norge etter Melvil Deweys System, som ble utarbeidet i forbindelse med utgivelsen av DDK 4. Her ble inndelingen av Norge utvidet fra to til fire nivåer: landsdeler, fylker, distrikter og kommuner. Tidligere var Norge inndelt etter landsdel og fylke, et inndelingsnivå som er basert på nivået brukt i den amerikanske utgaven av Dewey, DDC. Utvidelsen av norske stedsnavn på distrikts- og kommunenivå bryter med ordningsprinsippene som blir brukt for å inndele steder i DDC. Ordningsprinsippet i Hjelpetabell 2 er at steder som fysisk befinner seg ved siden av hverandre skal være ved siden av hverandre i tabellen. Den norske distriktsinndelingen er basert på inndelingen i UDK og er tilnærmet lik ordningsprinsippet i DDC, mens kommuneinndelingen er ordnet i alfabetisk rekkefølge innenfor hvert distrikt.

Konsekvenser av måten kommuneinndelingen er gjort på i DDK er at:

- Fysiske særtrekk, som elver og fjellkjeder går ofte på tvers av kommunegrensene. Når kommunene er i alfabetisk rekkefølge, vil disse særtrekkene få en tilfeldig plassering på et høyere nivå og må dermed alltid legges i inkluderer-noter fremfor her-noter
- Det alfabetiske ordningsprinsippet er tilfeldig: det brytes ved skifte av kommunenavn, sammenslåing av kommuner, osv

Fordeler med å endre inndelingen til måten det er gjort på i DDC er at:

- Vi får mer fleksibilitet iht. inndelingen av fysiske særtrekk
- Integriteten i tabellen påvirkes ikke av politiske endringer av stedsnavn og sammenslåinger

Ulemper med å endre er:

- Det vil forekomme mange endringer i numrene for norske kommuner og distrikter i Hjelpetabell 2, og mange av numrene vil bli gjenbrukt med nytt innhold
- Det vil bli arbeidskrevende for biblioteker som klassifiserer på kommunenivå og som velger å omklassifisere
- Det er mulig vi mister en del koblinger (ikke alle registrerer dewey-utgave i MARC-felt 082) som vil føre til ufullstendige trefflistene ved søk, samt ulike hylleplasseringer av lokallitteratur (forutsatt at man ikke omklassifiserer)

Nasjonalbiblioteket sendte ut en liten spørreundersøkelse til et tilfeldig utvalg (ca 40) folkebibliotek hvor vi har spurt hvordan de ser på en evt. endring av kommuneinndelingen. Tilbakemeldingen var klar: ulempene ved å bytte er større enn fordelene.

Vedtak: NKKI foreslår at kommuneinndelingen i DDK 5 blir videreført.

8. Tillatte løsninger i Dewey

a. Pedagogikk

NKKI sendte et spørsmål til UBO, BS og klassifikatorer ved NB om vi burde fortsette praksisen med å behandle ungdomsskolen som del av barneskolen eller om vi bør gå over til standardløsningen:

I DDC (dvs. amerikansk og engelsk skolesystem) er 7. – 10. klasse en del av 373, videregående skole. Dette er ett av områdene der Dewey passer dårlig til norsk virkelighet, i DDK 5 er standardløsningen at 7. Klasse og ungdomsskolen (8.-10)klassifiseres med grunnskolen i 372. I Norge har vi de siste årene diskutert denne saken (i forbindelse med at 370 har vært oppe i EDUG), og ment at Norge fortsatt bør ha 372 på hele grunnskolen som standardløsning, både på grunn av tidligere praksis og i forhold til norsk virkelighet. Norge og Sverige har fått gjennomslag for å plassere hele grunnskolen i 372 som standardløsning. Sverige har imidlertid bestemt seg for å følge DDC-løsningen og splitte opp grunnskolen i 372 og 373. Dette gjør de av hensyn til interoperabilitet med amerikansk utgave og gjenbruk av poster.

Har dere noen synspunkter på dette? Bør spørsmålet utredes mer? Betyr hensynet til at Dewey skal være likt overalt at vi bør legge oss på den amerikanske løsningen også i tilfeller som dette?

Svarene vi fikk var ganske entydige på at vi bør gå over til standardløsningen, med disse argumentene

Utviklingen går i den retningen at det nå passer bedre å plassere ungdomsskolen sammen med videregående utdanning også i Norge

- Kunnskapsløftet er læreplan for hele utdanningsløpet 1-12
- Det er gjennomgående fag- og læreplaner for hele utdanningen
- Selv om det ikke er obligatorisk, er det nå en selvfølge at alle bør og skal gjennomføre 1-12

Fordelaktig å unngå avvik fra Dewey-standarden

Internasjonal skolelitteratur vil være enklere å klassifisere om vi følger standardutgave

Det er svært få bøker som kommer om ungdomsskolen alene

Tendens til at nyere bøker om fag/temaer i skolen har vært for ungdomsskole og videregående skole sammen

Vedtak: NKKI foreslår at standardløsningen i Dewey blir tatt i bruk for 372 /373. Dvs. at 372.243, nummeret for ungdomsskolen blir tatt ut, og at ungdomsskolen blir plassert sammen med videregående skole i 373.

b. Juss

I DDK5 er Tillatt løsning A for juss brukt som standardløsning. Bør vi gå over til standardløsningen i DDC?

Standardløsningen i DDC

I DDC er standardløsningen for juss at litteratur som omhandler ulike jurisdiksjoner blir holdt samlet innen de ulike juridiske disiplinene i 342-347 ved å skyte inn nummer fra hjelpetabell to mellom juridisk disiplin og underavdeling. 349 blir brukt til oversiktsverker om retten innen en jurisdiksjon.

Eks:

Regulering av økonomisk virksomhet 343.07

Norsk økonomisk rett: 343.48107

Svensk økonomisk rett; 343.48507

Oversiktsverker om norsk rett: 349.481

Oversiktsverker om svensk rett: 349.485

Standardløsningen i DDK (Tillatt løsning A)

342-347 blir bare brukt om norsk rett, 348 blir brukt til oversiktsverker om norsk rett, og vi kutter ut å skyte inn -481 for Norge, All utenlandsk rett og sammenlignende rett blir samlet i 349 ved å skyte inn. 4-9 fra Hjelpetabell 2 mellom den juridiske disiplinen og underavdelingen.

Eks.:

Norsk økonomisk rett: 345.05

Svensk økonomisk rett: 349.5485

Flytting av emner fra 341 til 342-347 og 349.2

Endringer i rettsvitenskap mellom DDK 5 og DDC 22 / DDC 23

Fra og med DDC 22 er rett som angår internasjonale og mellomstatlige organisasjoner, og som også har numre innen de ulike juridiske disipliner i 342-347 flyttet til den aktuelle juridiske disiplinen. I og med at DDK 5 bruker Tillatt løsning A som standardløsning, betyr det at denne litteraturen blir flyttet til 349. Dette vil innebære en opphopning av numre på 349. Hensynet til økende mengde av internasjonal litteratur, for eksempel EU- og EØS-regler, osv. tilsier også at vi bør se på bruken av den tillatte løsningen på nytt.

Nasjonalbiblioteket har sendt et notat om saken til NKKI og til de juridiske fakultetsbibliotekene.

Endelig vedtak vil bli gjort når vi har fått endelig svar fra de juridiske miljøene. NKKI er så langt for å gå over til standardløsningen.

9. Lisenser

Nasjonalbiblioteket skal kartlegge bruk av Dewey i Norge med tanke på antall og fordeling av lisenser til WebDewey. NKKI diskuterte et spørreskjema som skal sendes ut til norske bibliotek som bruker Dewey.

10. Håndbok for bruk av metadata i norske forskningsarkiv

Cristin (Current Research Information System In Norway) har presentert et [utkast til en felles håndbok med anbefalinger for registrering av metadata i åpne norske forskningsarkiver](#). NKKI har noen kommentarer til håndboken:

- Emnefelt: Emner må separeres. Det må være mulig å se om et emne består av ett eller flere ord. For eksempel er psykisk utviklingshemmede ett emneord. Det kan skilles mellom emner enten med et tegn som semikolon eller ved å bruke et nytt felt for hvert emne. NKKI anbefaler at hvert emne legges i et nytt felt.
- I håndboken er frie emneord anbefalt å bruke, mens de kontrollerte vokabularene er frivillig. Dersom fagfeltet tilsier det bør en bruke faste vokabularer fremfor frie emneord.
- "Frie emneord" bør heller kalles nøkkelord. Dette er i tråd med norsk tradisjon og begrepsforståelse.
- Det er viktig at utgave for klassifikasjonsskjema registreres, sånn at det er mulig for eksempel å se hvilken deweyutgave deweynummeret er hentet fra.
- Dublin Core-elementet Coverage kan brukes for tid og sted som emne. Dette er å foretrekke framfor å legge informasjonen i frie emneord.
- Personnavn og korporasjonsnavn som emne bør i så stor grad som mulig tas fra autoritetsregistre
- Det bør ikke blandes norske og engelske termer
- Utformingen av emneordene bør følge generelle prinsipper for emneordskonstruksjon, for eksempel de som er utarbeidet av IFLA: Principles Underlying Subject Heading Languages (SHLs). München, 1999. Hjortsæter: Emneordskatalogisering. – 3. utg. 2009, er en norsk tilpasning av disse prinsippene.
- Håndboken åpner for at alle vokabularer kan brukes, men nevner bare noen. AGROVOC er eksempel på et vokabular som bør nevnes i tillegg til MESH og Humord

11. Workshop/seminar på bibliotekmøtet

NKKI har meldt inn ønske om å ha en sesjon på Bibliotekmøtet i Stavanger 21.-23. mars, 2012. NKKI vil ta opp klassifikasjonspraksis og klassifikasjonspolitik i forbindelse med norsk WebDewey som tema. Der kan det også være aktuelt å diskutere noen av spørsmålene under sak 6, Marc-felter for Dewey.

Møtet hevet.